

VIJFTIG TINTEN GROEN: HOOFDLIJNEN VAN TRENDS EN VARIATIE IN DE DEMOGRAFIE VOOR DE KINDEROPVANG

bdKO, Zeist, 27 november 2014

drs. Gijs Beets (beets@nidi.nl)

www.nidi.knaw.nl

DEZE PRESENTATIE

- Wat is demografie?
- Wat is NIDI?

- Trends in geboorte van kinderen
- Trends in regionale beeld in de toekomst

- Relatie kinderopvang en kinderen krijgen

Wat is demografie?

WAT IS *DEMOGRAFIE*?

Demografie is de wetenschap die de omvang en samenstelling van de bevolking in het verleden, heden en in de toekomst beschrijft

Kortom, demografie houdt zich bezig met het bestuderen van ‘de stand en loop van de bevolking’, dwz ontwikkelingen in de omvang, samenstelling en ruimtelijke verdeling van de bevolking

Δήμος γράφειν – Dèmos graphein

WAT IS *DEMOGRAFIE*?

- Bevolkingsomvang
- Geboorte, sterfte, migratie
- Huishoudensvorming en -ontbinding (waaronder samenwonen / trouwen / uit elkaar)
- Leeftijdsopbouw
- In toenemende mate levenslopanalyses
 - Iedere levensloop kent ook demografisch gedrag.
 - Deze 'gedragingen' worden op allerlei manieren bij elkaar geteld (bijv. geboortjaar of kalenderjaar)

Wat is NIDI?

WAT IS DE MISSIE VAN HET NIDI?

- Het nationale demografisch instituut van Nederland
- Wetenschappelijk onderzoek naar verklaring demografisch gedrag in maatschappelijke context

TRIPPENHUIS
AMSTERDAM

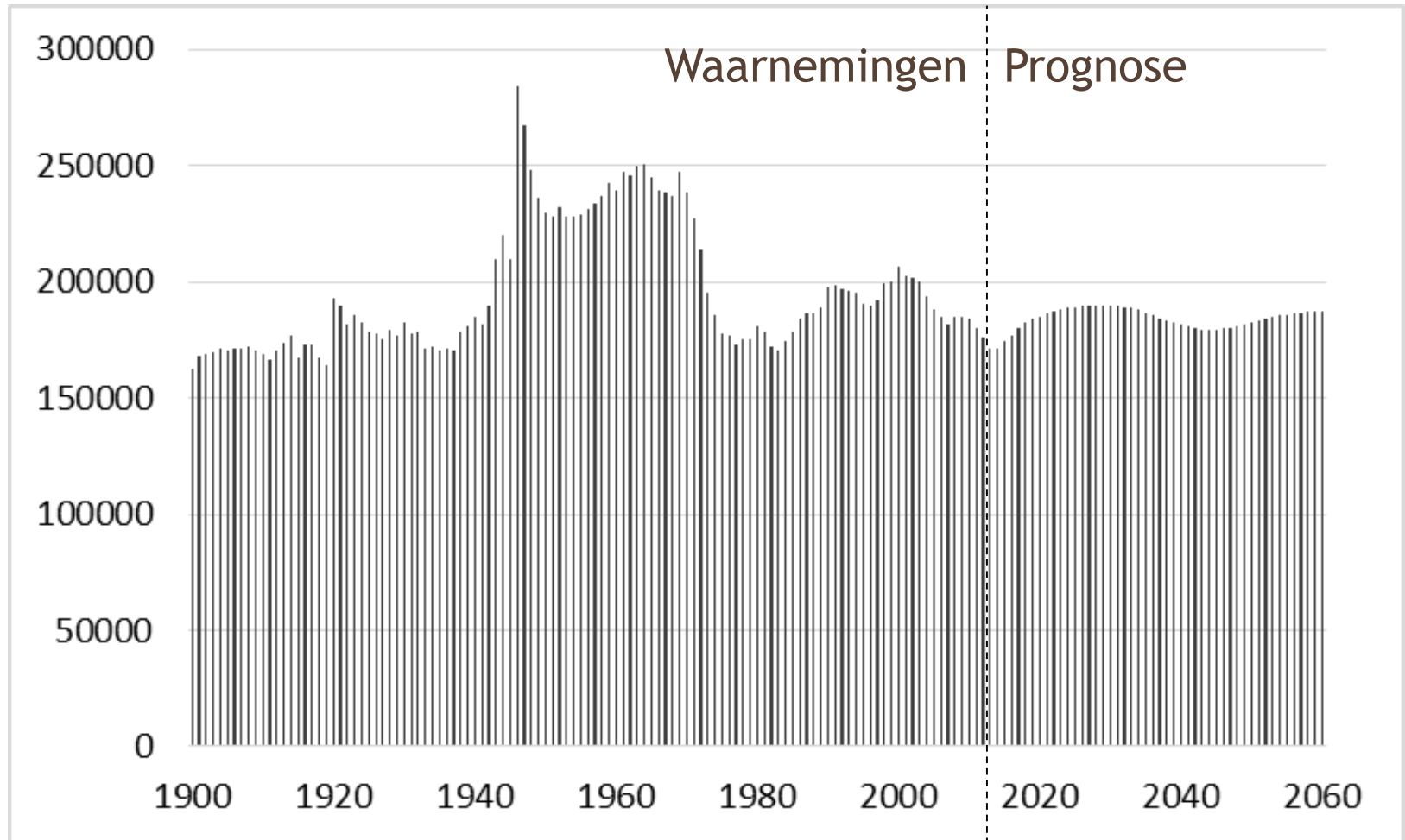
Onderdeel van de KNAW

-   rijksuniversiteit
 groningen Affiliatie met demografie RU Groningen,
 met name in het project *Healthy Ageing*

Trends in geboorte

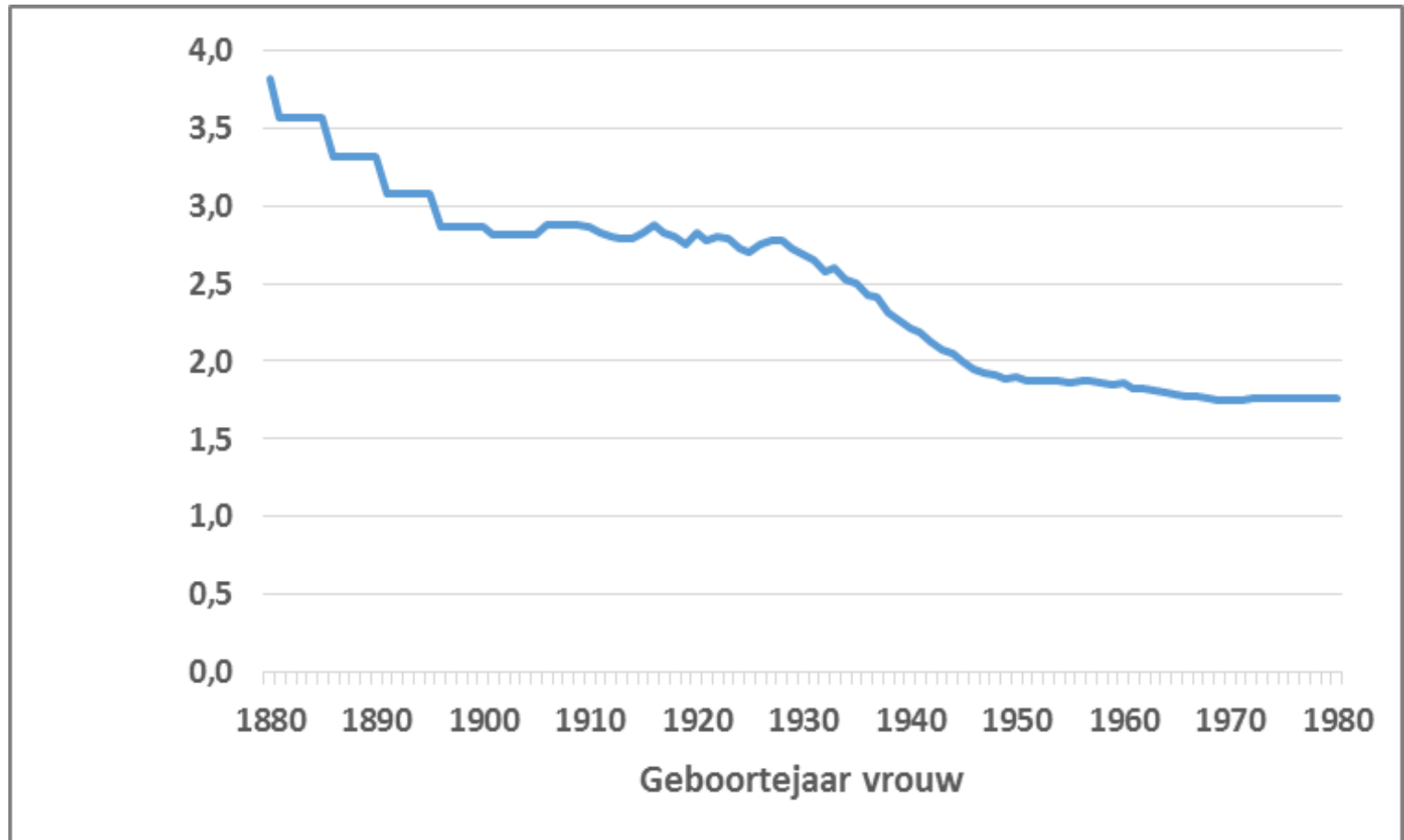
LEVENDGEBORENEN PER KALENDERJAAR, NL

(VOOR ZOVER PROGNOSE: MIDDENVARIANT)

BRON: CBS, BEVOLKINGSPROGNOSE 2013

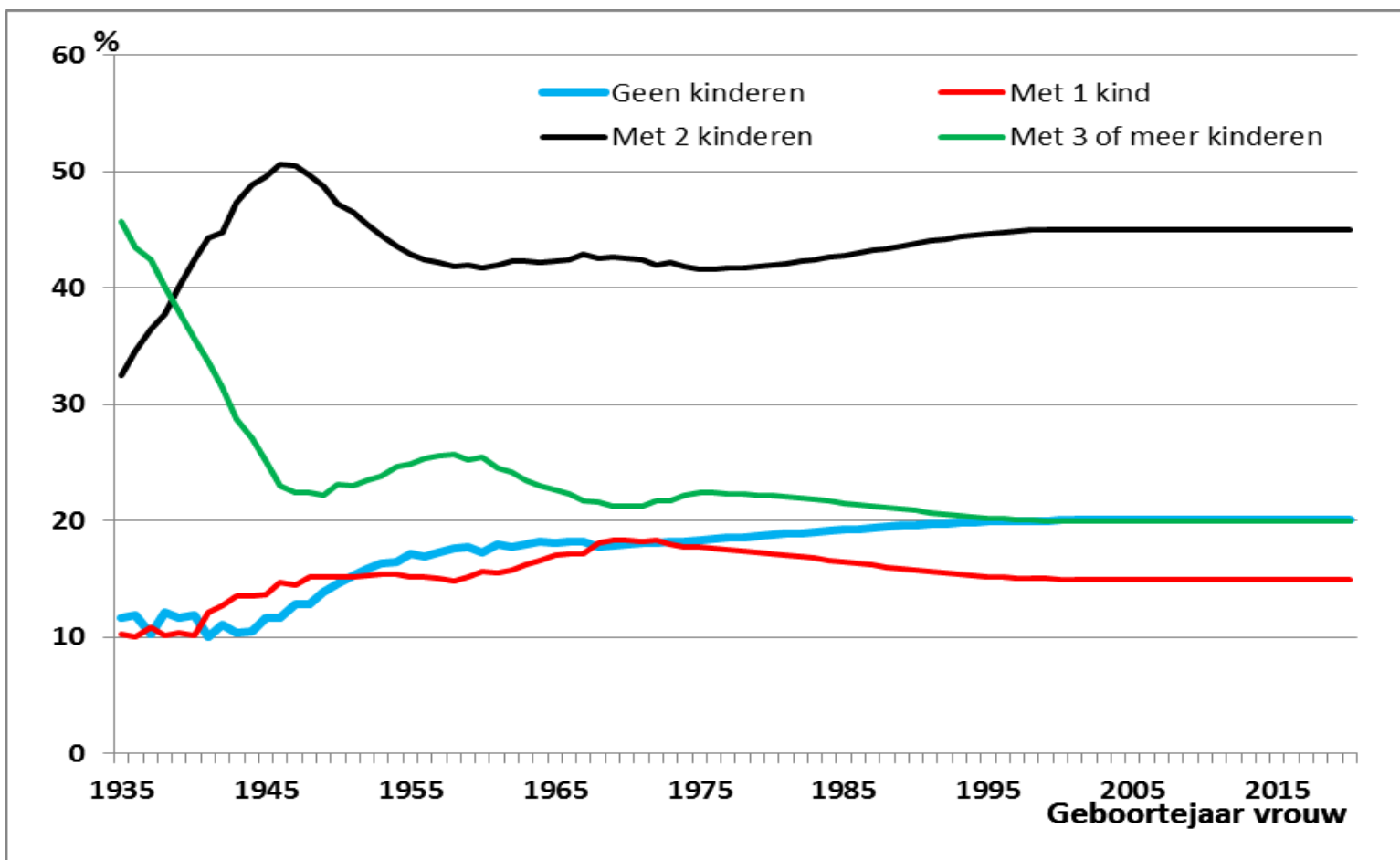
(VERWACHT) KINDERTAL PER VROUW, PER GEBOORTEJAAR (VOOR ZOVER PROGNOSE: MIDDENVARIANT)

BRON: CBS, BEVOLKINGSPROGNOSE 2013

PROCENTUELE VERDELING (VERWACHT) KINDERTAL

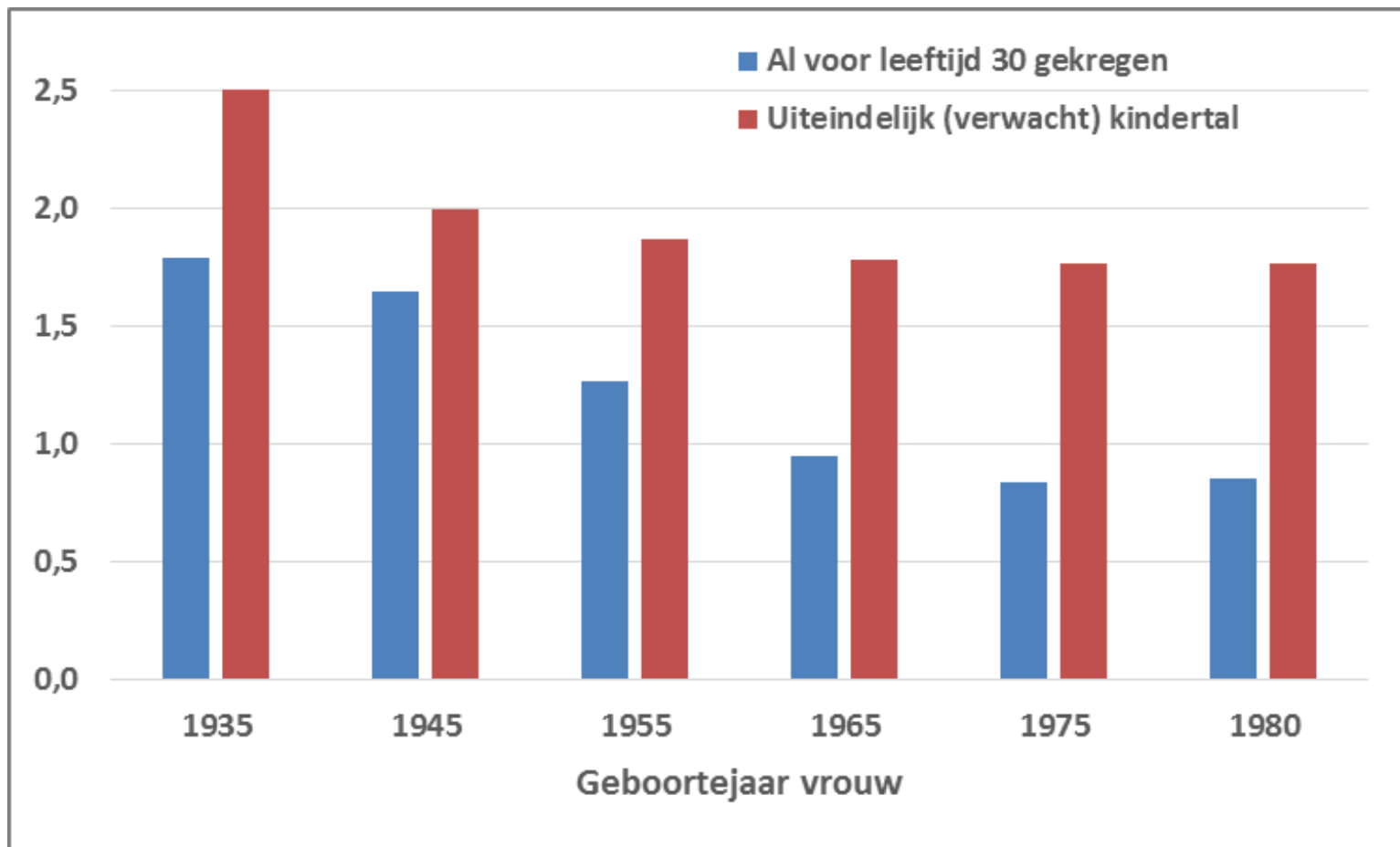
(VOOR ZOVER PROGNOSE: MIDDENVARIANT)

BRON: CBS, BEVOLKINGSPROGNOSE 2013

GEMIDDELD KINDERTAL PER VROUW: TIMING

(VOOR ZOVER PROGNOSE: MIDDENVARIANT)

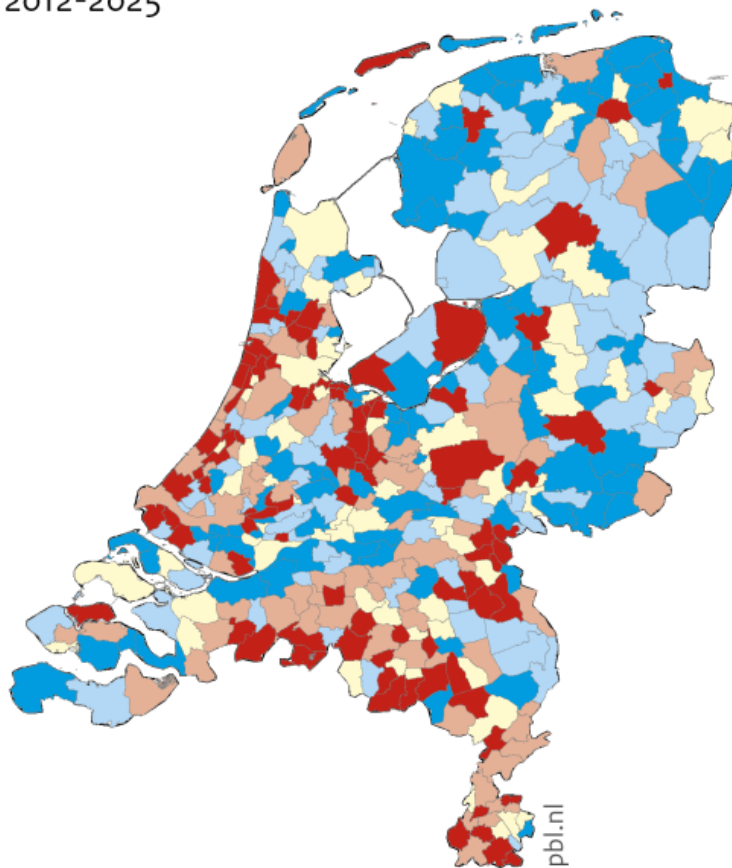

BRON: CBS, BEVOLKINGSPROGNOSE 2013

REGIONALE ONTWIKKELING 0-3-JARIGEN, 2012-2025

Ontwikkeling van het aantal 0 tot en met 3 jarigen

2012-2025

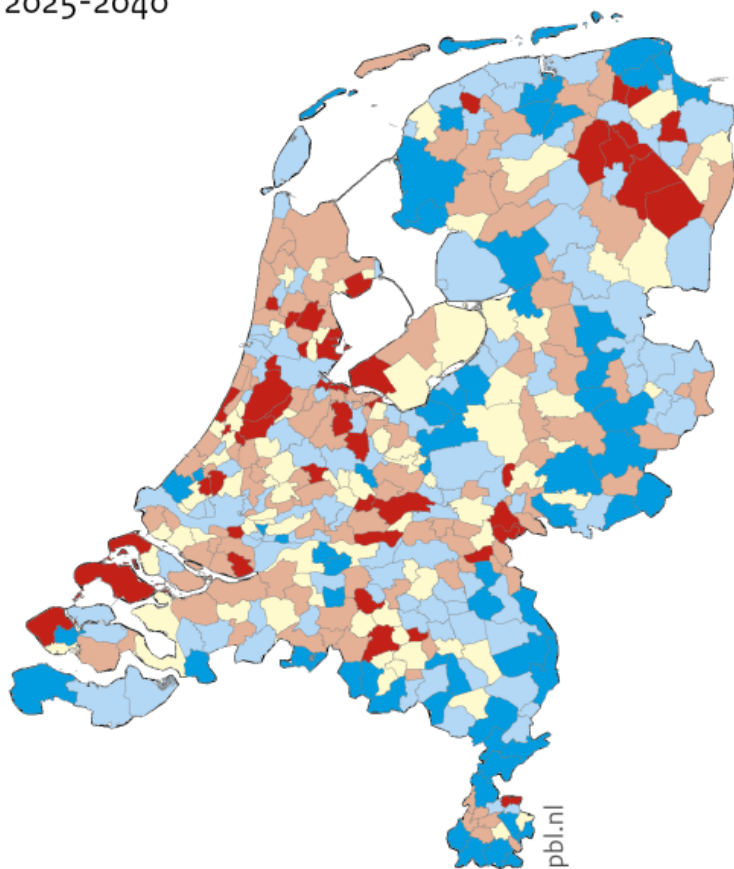

- Sterke krimp (-10% of meer)
- Krimp (-10 tot -2,5%)
- Redelijk stabiel (-2,5 tot 2,5%)
- Groei (2,5 tot 10%)
- Sterke groei (10% of meer)

REGIONALE ONTWIKKELING 0-3-JARIGEN, 2025-2040

Ontwikkeling van het aantal 0 tot en met 3 jarigen

2025-2040

- Sterke krimp (-10% of meer)
- Krimp (-10 tot -2,5%)
- Redelijk stabiel (-2,5 tot 2,5%)
- Groei (2,5 tot 10%)
- Sterke groei (10% of meer)

Relatie kinderopvang - kindertal

Gøsta Esping-Andersen (2011): KWALITATIEF HOOGWAARDIGE EN BETAALBARE KINDEROPVANG LEIDT TOT IETS MEER KINDEREN EN ‘BEDRUIPT ZICHZELF’!

- Mensen willen kinderen, maar ook werk/inkomen om huis en gezin te betalen
- Nederlanders zijn goed in planning, ook van gezin
- Onzekerheid is de boosdoener (partner, werk, huis)
- Indien ook onzekerheid over kinderopvang → gerealiseerd kindertal < ‘gewenst kindertal’

KINDEROPVANG versus KINDERTAL

- Scandinavische studies leren dat je bij kinderopvang niet vanuit ‘marktwerking’ moet denken
- Overheid zorgt voor kinderopvang = veel beter voor welzijn gezin, moeder en kind (individuele levensloop)
- Weliswaar gaat dat makkelijker bij een vooral fulltime arbeidsmarkt
- Gerealiseerd kindertal = ‘gewenst kindertal’
 - Meer mensen gelukkig rond uiteindelijke gezinsgrootte
 - Kinderen worden iets eerder geboren in leven van de moeder
 - Dempt vergrijzing

KINDEROPVANG versus KINDERTAL

- Scandinavië kent gegarandeerd systeem met kwalitatief hoogwaardige, betaalbare kinderopvang, in combinatie met royaal ouderschapsverlof (zowel moeder als vader), plus regelingen voor flex-werk
- In Nederland wordt kinderopvang steeds aangepast aan de ‘waan van de dag’
- = erg frustrerend voor mensen die proberen hun kinderwens te realiseren (naast andere onzekerheden)

KINDEROPVANG versus KINDERTAL

- Kosten-baten analyses tonen dat Scandinavisch model zichzelf bedruipt. Voorbeeld:
 - Een 30-jarige moeder met 2 kinderen, beiden 5 jaar in kinderopvang
 - Zij verdient 70% van modaal inkomen en werkt full-time tot haar 60^e
 - Overheidskosten 70.000€ voor 2 kinderen (5 jaar in opvang)
 - Haar levensloopinkomen is 300.000€ meer dan wanneer ze zelf voor haar kinderen had gezorgd; zij betaalt daarover 100.000€ belasting
 - Ergo: uiteindelijke overheidsbaten $100.000 - 70.000 = 30.000€$
 - Gezin 'profiteert' van voorfinanciering overheid; kinderen 'profiteren' van feit dat gezin niet in de armoedeval raakte, en hebben betere cognitieve scores

KINDEROPVANG versus KINDERTAL

Kortom:

- Win-win situatie voor overheid en individuele gezin
- Revenu nog gunstiger voor hoger opgeleiden

(Bron: Gøsta Esping-Andersen (2011), The importance of children and families in welfare states. In: Gijs Beets, Joop Schippers & Egbert te Velde (eds.), *The future of motherhood in western societies, late fertility and its consequences*. Springer Science + Business Media, pp. 125-148)

dank u

Gijs Beets beets@nidi.nl

rijksuniversiteit
 groningen

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen KNAW

www.nidi.nl